

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการจัดการองค์ความรู้

2.1.1 การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

การบริหารจัดการองค์กร โดยเน้นการใช้ความรู้และประสบการณ์ของคนทำงาน รวมทั้งสารสนเทศ ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานเพื่อเพิ่มผลผลิตแก่องค์กรให้สามารถแข่งขันได้ การจัดการความรู้มุ่งเน้น 3 ประการ

ประการที่ 1 มุ่งพัฒนาคนทำงานใช้ความรู้หรือกลุ่มของคนทำงานใช้ความรู้ ที่หมั่นฝึกฝนทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพหรืออาจเรียกกลุ่มผู้ทำงาน ใช้ความรู้ร่วมกันทำงานนี้ว่า “ชุมชนนักปฏิบัติ” (Community of Practice) องค์กรต้องพัฒนา บุคลากรเหล่านี้เพื่อให้เกิดขีดความสามารถในการแข่งขัน ต้องมุ่งพัฒนาให้ความรู้เฉพาะทาง (Domain Knowledge) แก่คนเหล่านี้ให้เครื่องมือและความรู้ใหม่ๆ (Technology Knowledge) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Knowledge) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสนับสนุน ที่สำคัญ (Enabling Technology) ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานร่วมกัน

ประการที่ 2 มุ่งเน้นการสร้างวิธีการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) ขององค์กร เท่าที่องค์กรจะสามารถทำได้หรือภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ

ประการที่ 3 ต้องปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ สำคัญและจำเป็นของการจัดการความรู้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอินเทอร์เน็ตที่เป็นแหล่ง เรียนรู้ที่สำคัญของคนทำงานใช้ความรู้ขององค์กร เนื่องจากทำให้เกิดความรวดเร็วและมีข้อมูล เพียงพอในการทำงานหรือตัดสินใจ

การแก้ปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ของสำนักงานต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการ จัดการความรู้ โดยสำนักงานต่างประเทศต้องสร้างสังคมของพนักงานอัยการผู้มีความรู้ ประสบการณ์จริงให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแก้ปัญหา บุคลากรในสำนักงานต้องมีการสื่อสารกัน มีการสอนงานให้แก่ผู้มาใหม่ให้มีความรู้และความ ชำนาญในการทำงาน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเมื่อมีการพัฒนาทักษะ สามารถ

เพิ่มพูนความรู้เพิ่มขึ้นแล้ว สำนักงานต่างประเทศก็จะมีผู้เชี่ยวชาญในการทำงานมากขึ้นและก็สามารถถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่หมุนเวียนโยกย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ได้และเมื่อมีความเชี่ยวชาญแล้วก็สามารถสร้างองค์ความรู้ก็นำความรู้ให้อยู่อยู่กับสำนักงานไม่ติดตัวผู้ปฏิบัติงานที่ย้ายออกไป

2.1.2 ทฤษฎีการจัดการความรู้ที่เหมาะสมจะนำมาใช้ในสำนักงานต่างประเทศ

ทฤษฎีการเรียนรู้ขณะทำงาน (Learning in Action) อันเป็นทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนาโดย David Garvin มีหลักการสำคัญคือเป็นการเปลี่ยนการทำงานให้เป็นโอกาสในการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ตลอดเวลาในการทำงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน รูปแบบในการเรียนรู้มีทั้งหมด 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

- การเรียนรู้โดยการสืบความลับ (Intelligent Learning)
- การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)
- การเรียนรู้โดยการทดลอง (Experimental Learning)
- การเรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ (Leading Learning)

เมื่อพิจารณารูปแบบในการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบแล้วพบว่ารูปแบบที่เหมาะสมในการนำไปใช้กับงานส่งผู้ร้ายข้ามแดนคือ

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

เป็นการเรียนรู้ จากประสบการณ์ขององค์กรที่ผ่านมามาว่าจากประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวองค์กรได้ใช้วิธีการใดในการแก้ไขปัญหา ผลการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร และในอนาคต จะดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างไร เป็นการทบทวนเหตุการณ์ (Reflect and Review) ต่างๆ การทบทวน (Review) คือการทบทวนเหตุและผลในทุกขั้นตอนของการทำงาน ส่วนการสะท้อนความคิด (Reflect) คือการวิเคราะห์หาผลกระทบหรือผลต่อเนื่องในภายหลังจากการทำงานเสร็จแล้ว หรืออาจจัดให้มีกิจกรรมทบทวนหลังการทำงาน (After Action Review) เพื่อให้เกิดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อนำประสบการณ์ในการทำงานไปปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

2. การเรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ (Leading Learning)

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้นำองค์กรต้องนำกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นต้องฝึกทักษะในการเป็นผู้นำในการเรียนรู้ โดยวิธีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องเปิดใจรับข้อมูลและแนวคิดใหม่ ของผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ยึดติดกับแนวความคิดหรือประสบการณ์เดิม ๆ

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Domain Knowledge)

2.2.1 หลักทั่วไปของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน คือ การส่งผู้ต้องหา หรือบุคคลที่หนีโทษตามคำพิพากษาจากประเทศที่บุคคลนั้นปรากฏตัวอยู่กลับประเทศที่ร้องขอ (คู่มือการส่งผู้ร้ายข้ามแดน, 2553 สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด)

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน คือ กระบวนการอย่างเป็นทางการที่ประเทศหรือรัฐทั้งหลายได้ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในการส่งตัวผู้ร้ายหรือผู้ต้องหา ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกในประเทศหรือรัฐหนึ่งแล้วหลบหนีข้ามพรมแดนหรือเข้าไปอยู่ยังประเทศหรือรัฐที่พบตัวหรือถูกจับตัวได้ให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกลับไปสู่กระบวนการดำเนินคดีในความผิดที่กระทำหรือกลับไปปรับโทษในประเทศหรือรัฐที่ผู้ต้องหาถูกศาลพิพากษาลงโทษตามกฎหมายต่อไป (นายสัมพันธ์ สารระณะ, 2551, บทความทางวิชาการ เรื่อง การดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน: ศึกษาหลักการปัญหา และข้อขัดข้อง, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ)

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น คือ การส่งมอบตัวผู้ต้องหาผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีการตัดสินยังไม่สิ้นสุด และหมายรวมถึงผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วให้ลงโทษ (พระราชบัญญัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 4)

2.2.2 หลักการการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากอดีตถึงปัจจุบัน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน คือ การส่งผู้ต้องหา หรือบุคคลที่หนีโทษตามคำพิพากษาจากประเทศที่บุคคลนั้นปรากฏตัวกลับประเทศที่ร้องขอ เนื่องจากบุคคลนั้นกระทำความผิดกฎหมายกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้มีการพัฒนามาตลอด และทวีความสำคัญมากขึ้นเนื่องจากความ

ต้องการที่จะปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ ซึ่งสมัยโบราณความต้องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนส่วนหนึ่งมาจากความผิดเกี่ยวกับโจรสลัด

ซึ่งในการปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมข้ามชาติ หรือ การก่ออาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งอาชญากรผู้กระทำผิดอาศัยช่องว่างของระบบกฎหมายของแต่ละรัฐที่ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะหลักการที่แต่ละประเทศยอมมีอธิปไตยในการใช้กฎหมายจำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะในดินแดนของตนทำให้อาชญากรที่หลบหนีข้ามพรมแดน หรืออาชญากรในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ไม่อาจถูกนำตัวมารับโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่มีความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพย่อมสามารถช่วยนำอาชญากรผู้กระทำผิดที่หลบหนีข้ามพรมแดน หรือในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม กลับไปดำเนินคดีในประเทศที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องตามครรลองของกฎหมายระหว่างประเทศ และยังถือเป็นวิธีการที่เคารพการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ถูกต้องการตัวมากกว่าวิธีการส่งตัวด้วยวิธีอื่นๆ เพราะ จะมีกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ตลอดจนการกลั่นกรองการพิจารณาจะให้มีการส่งตัวข้ามแดนด้วย

หลักการความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยของรัฐ ระบบกฎหมายภายในของแต่ละรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงมีความพยายามก่อให้เกิดกติการะหว่างประเทศ หรืออนุสัญญาในระดับภูมิภาค และในระดับสากลในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยที่สำคัญๆ ได้แก่ อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ.1957 ซึ่งองค์กรคณะกรรมการรัฐมนตรีแห่งยุโรปที่ตั้งขึ้นโดยสภายุโรป เป็นผู้ดำเนินการออกแบบกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันในประเทศยุโรป โดยหลักการว่ารัฐภาคีสันติสัญญาจะต้องส่งบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ ประเทศผู้ร้องขอในความผิดที่สามารถส่งได้ แล้วได้เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกลงนามในพิธีสารแนบท้าย อย่างไรก็ตาม ที่มาของสนธิสัญญาต้นแบบว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจริงๆ และประเทศต่างๆ นำไปยึดถือเป็นต้นแบบในการสร้างหรือปรับปรุงกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนในประเทศของตน หรือใช้เป็นคู่มือในการจัดทำสนธิสัญญาทวิภาคีกับประเทศต่างๆ ได้แก่ สนธิสัญญาต้นแบบว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนขององค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1990 ซึ่งสนธิสัญญาฯ ฉบับนี้ ได้เสนอหลักการที่เป็นทั่วไปและ

หลักการที่เป็นทางเลือก รวมถึงข้อยกเว้นต่างๆ ในการที่รัฐภาคีสันธิสัญญาจะต้องส่งบุคคลเป็น ผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอในความผิดที่สามารถส่งได้ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนและความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหลักความผิด 2 ประเทศ หลัก ความผิดเฉพาะ หลักเรื่องการไม่ลงโทษซ้ำ หลักการไม่เลือกปฏิบัติ เพราะเหตุความแตกต่างของบุคคล และยังกำหนดหลักการข้อยกเว้นไม่ว่าเชิงบังคับ เช่น การห้ามมิให้รัฐผู้ถูกร้องขอส่งตัวบุคคลเป็น ผู้ร้ายข้ามแดน ในความผิดทางการเมือง ความผิดทางการทหาร หรือ ข้อยกเว้นเชิงทางเลือก เช่น รัฐอาจไม่ส่งตัวบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเพราะเกี่ยวกับชนชาติ หรือ ความผิดที่มีโทษประหาร ชีวิต เป็นต้น

2.2.3 การส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่างจากการ การโอนตัวนักโทษ

การโอนนักโทษ (Prisoners Transfer) คือ การที่นักโทษประเทศหนึ่งถูกย้ายไปรับ โทษจำคุกในประเทศที่ตนมีสัญชาติ โดยรัฐบาลแห่งประเทศผู้โอนและนักโทษซึ่งได้รับการโอน ต่างให้ความเห็นชอบในเรื่องนี้ การโอนนักโทษจะกระทำได้อต่อเมื่อมีสนธิสัญญาการ โอนนักโทษ (Convention on the Transfer of Sentenced Persons) ต่อกัน เพราะเป็นหลักการพิเศษที่ไม่อาจใช้ หลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันตามกฎหมายระหว่างประเทศได้

หลักเกณฑ์และวิธีการ โอนนักโทษกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคืออาญา พ.ศ. 2527 เหตุผลในการ ตรา พ.ร.บ. ฉบับนี้ขึ้นสืบเนื่องจากได้มีบุคคลสัญชาติไทยซึ่งรับโทษอยู่ในต่างประเทศและบุคคลผู้ ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งรับโทษอยู่ในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมากสมควรที่จะกำหนดมาตรการให้มิ การ โอนตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวให้ได้รับโทษต่อในประเทศที่ผู้นั้นมีสัญชาติได้เพื่อ ประโยชน์ในการที่แต่ละประเทศจะได้ให้การอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับเป็นพลเมืองดี ต่อไป อีกทั้งเห็นการลดภาระการเลี้ยงดูนักโทษต่างประเทศที่มีอยู่เป็นจำนวนมากลงไปได้บ้าง

เป็นที่ชัดเจนว่า กระบวนการในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นกระบวนการที่ได้รับการ ขอมรับในระดับสากลระหว่างประเทศมากกว่าวิธีการส่งตัวผู้กระทำผิดข้ามแดนไปดำเนินคดีตาม วิธีการอื่นๆ และมีข้อสังเกตว่ายังมีกระบวนการเนรเทศ หรือ ผลักดัน หรือส่งตัวบุคคล ซึ่งถูก กล่าวหาว่ากระทำผิดในประเทศหนึ่งให้กลับไปดำเนินคดีในประเทศอื่นๆ ได้ทันทีโดยไม่ผ่าน กระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยประเทศนั้นๆ ได้อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างกันหรืออาศัยหลัก

ความมั่นคงของประเทศเป็นใหญ่ในการส่งมอบบุคคลผู้กระทำผิดให้ไปดำเนินคดียังอีกประเทศหนึ่งซึ่งประเทศไทยก็ได้มีการใช้หลักการเนรเทศหรือผลักดันหรือส่งตัวกลับนี้ควบคู่กับหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตลอดมา โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องฝ่ายบริหารได้ใช้อำนาจพิจารณานเนรเทศหรือผลักดันส่งตัวโดยไม่ผ่านขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดน อันทำให้เกิดข้อวิพากษา วิจารณ์ตลอดมา

นอกจากกรณีกระบวนการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เป็นที่สังเกตว่ายังมีกระบวนการลักลอบลักพาตัวผู้กระทำผิดจากต่างประเทศเพื่อนำตัวมาดำเนินคดีในประเทศ ซึ่งถือเป็นวิธีการที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศและเป็นการล่วงละเมิดอธิปไตยของรัฐอื่น และยังมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐที่บุคคลถูกลักพาตัวอาศัยอยู่กับรัฐที่ส่งคนเข้าไปลักพาตัวบุคคลดังกล่าวและศาลของประเทศนั้นยังถือว่าศาลมีอำนาจพิจารณาคดีดังกล่าวได้ โดยไม่คำนึงว่าทางฝ่ายบริหารของตนจะได้ตัวผู้กระทำผิดนั้นมาพิจารณาคดีโดยวิธีใด ประเทศต่างๆ เหล่านั้น เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอิสราเอล เป็นต้น

2.2.4 หลักกฎหมายในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

หลักทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นหลักกฎหมายในกฎหมายระหว่างประเทศ และยังเป็นหลักการที่ปรากฏในกฎหมายไทยเพื่อใช้ในการพิจารณาดำเนินการขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งหลักทั่วไปดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

2.2.4.1 หลักการต่างตอบแทน (Reciprocity)

หลักการต่างตอบแทนเป็นหลักที่ใช้สำหรับรัฐที่ไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน กล่าวคือ หากไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน การร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องระบุข้อความในคำร้องในลักษณะที่ประเทศผู้ร้องขอจะปฏิบัติต่างตอบแทนในลักษณะเดียวกันถ้าประเทศผู้ถูกร้องขอร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศผู้ร้องขอ อย่างไรก็ตาม หลักการนี้อาจไม่มีที่ใช้หากกฎหมายภายในของประเทศผู้ถูกร้องขอบัญญัติว่าจะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหากไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน

2.2.4.2 หลักการเป็นความผิดอาญาสองรัฐ (Dual Criminality)

หลักการที่ว่าด้วยการจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ความผิดที่ประเทศผู้ร้องขอต้องการตัวไปดำเนินคดีต้องเป็นความผิดของประเทศผู้รับคำร้องขอด้วย

การพิจารณาหลักการเป็นความผิดอาญาสองรัฐควรพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นหลักกล่าวคือ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏมีความเพียงพอที่จะเป็นความผิดต่อกฎหมายของทั้งสองประเทศได้หรือไม่ ดังนั้น การตีความหลักความผิดสองรัฐควรดูการกระทำเป็นหลักโดยไม่จำเป็นต้องดูว่าองค์ประกอบของการกระทำความผิด นั้นจะเหมือนกันหรือไม่ ทั้งไม่จำเป็นต้องดูว่าชื่อของฐานความผิดจะเหมือนกันหรือไม่

2.2.4.3 ความผิดนั้นเป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ (Extraditable Offense)

ความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หมายความว่า ความผิดนั้นไม่มีข้อห้ามไม่ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยอาจจะมีข้อกำหนดเรื่องโทษขั้นต่ำที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้

2.2.4.4 หลักความผิดเฉพาะเรื่อง (Rule of Specialty)

เมื่อประเทศผู้ร้องขอได้รับตัวผู้ร้ายแล้วจะต้องดำเนินคดีกับบุคคลนั้นได้ก็แต่เฉพาะในข้อหาความผิดที่ร้องขอไปเท่านั้น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากประเทศผู้รับคำร้องขอ

ปัจจุบันแม้หลักการเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะเป็นหลักการที่ประเทศต่างๆ ต่างร่วมมือกันในการที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดที่หลบหนีไปประเทศอื่นให้กลับนำตัวมาพิจารณาลงโทษในความผิดที่ได้กระทำลงก็ตาม แม้จะมีสนธิสัญญาต้นแบบของสหประชาชาติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ. 1990 และประเทศต่างๆ ต่างก็ตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมาย หรือมีการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อกันเพื่อ วางหลักเกณฑ์ และข้อผ่อนคลายหรือข้อยกเว้นต่างๆ แต่ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องสำคัญๆ ก็ยังคงมีอยู่ไม่มากนักขึ้นอยู่กับหลักปฏิบัติหรือกฎหมายภายในของแต่ละประเทศนั้นๆ อันได้แก่

- ปัญหาความผิดที่ขอให้ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนต้องเป็นความผิดตามกฎหมายทั้งประเทศผู้ขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ

- ปัญหาหลักการกรณีส่งตัวบุคคลเป็นผู้ร้ายข้ามแดนจะทำให้ไม่ปลอดภัยหรือ การดำเนินคดีจะไม่เป็นธรรมต่อบุคคลนั้น
- ปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแบบย่อ หรือ แบบสมัครใจยินยอม
- ปัญหาหลักการส่งบุคคลสัญชาติของตนให้เป็นผู้ร้ายข้ามแดน
- ปัญหาหลักยกเว้นความผิดเฉพาะเกี่ยวกับความผิดทางการเมือง หรือความผิดที่มีลักษณะทางการเมือง
- ปัญหาหลักข้อยกเว้นเกี่ยวกับความผิดทางทหาร
- ปัญหาหลักการพิสูจน์ความผิดนั้นต้องเป็นความผิดและสามารถลงโทษได้ตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอให้ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดน
- ปัญหาหลักการไม่ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน
- ปัญหาหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีความผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิต
- ปัญหาความผิดที่ขอให้ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือยอมความได้
- ปัญหาเรื่องอายุความในคดีความผิดที่ขอให้ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดน

นอกจากนี้สิ่งสำคัญคือ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นกลไกเกี่ยวกับอำนาจรัฐ ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่ แม้จะผ่านขั้นตอนการพิจารณาของศาลให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้วก็ตาม

สำหรับประเทศไทย เราให้ความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแก่ประเทศผู้ร้องขอเป็นอย่างดี แต่ประเทศไทยยังประสบปัญหาในการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน กลับ

ประเทศไทย ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการนานมากกว่าจะได้ตัวผู้ต้องหากลับมาดำเนินคดีในประเทศไทย และบางประเทศก็ไม่ส่งตัวมาให้เลย

2.2.5 ประวัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของไทย

ในส่วนของประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตั้งแต่ พ.ศ. 2472 ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 ซึ่งใช้เป็นกฎหมายหลักในการให้ความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และเป็นพื้นฐานในการใช้ทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศต่างๆ ถึง 10 ประเทศ โดยมีการทำสนธิสัญญาฉบับแรกกับประเทศอังกฤษ ซึ่งสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกรุงสยามกับอังกฤษ ร.ศ.129 (พ.ศ. 2454 หรือ ค.ศ. 1911) อันเป็นเวลาก่อนกฎหมายนี้ มีผลใช้บังคับถึง 18 ปี และมีผลสืบสิทธิสัญญาให้ใช้กับประเทศอีก 4 ประเทศ ที่ขึ้นอยู่กับ สหราชอาณาจักร ได้แก่ ประเทศแคนาดา, ออสเตรเลีย , มาเลเซีย, และฟิจิ จากนั้นประเทศไทยก็ได้มีการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศเบลเยียม (ค.ศ. 1937) ประเทศอินโดนีเซีย (ค.ศ.1976) ประเทศฟิลิปปินส์ (ค.ศ.1981) ประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.1998) ประเทศบังกลาเทศ (ค.ศ.1998) ประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว (ค.ศ.1999) และประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ (ค.ศ.1999) ปัจจุบันประเทศไทยทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน 14 ประเทศ คือ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย เบลเยียม จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว กัมพูชา มาเลเซีย เกาหลีใต้ บังกลาเทศ ฟิจิ

หลักเกณฑ์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 แม้จะมีเพียง 17 มาตรา แต่ก็สอดคล้องหลายประการกับสนธิสัญญาต้นแบบว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ. 1990 ขององค์การสหประชาชาติ และมีการปรับปรุงเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นไปกำหนดไว้ในสนธิสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยทำด้วยดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวและให้สอดคล้องกับ สนธิสัญญาต้นแบบฯ ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 ที่ถูกยกเลิกไปแล้ว

2.2.6 เปรียบเทียบพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับเก่า (พ.ศ. 2472) กับ ฉบับใหม่ (พ.ศ. 2551)

แม้พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 3 จะบัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 ทั้งฉบับแล้วก็ตาม แต่ก็ควรที่จะศึกษาเปรียบเทียบเพื่อทราบหลักเกณฑ์ต่างๆ ตามกฎหมายฉบับเก่าก่อนที่จะนำมาปรับปรุงอุดช่องว่าง และให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากลเป็นฉบับใหม่

2.2.7 หลักเกณฑ์ทั่วไปของพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472

- หลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยมีสนธิสัญญา และ โดยไม่จำเป็นต้องมีสนธิสัญญา โดยมาตรา 3 กำหนดเกี่ยวกับสัญญา อนุสัญญา และความตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศ และมาตรา 4 พ.ศ.2472 กำหนดให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้แม้จะไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ดีถ้ารัฐบาลสยามพิจารณาเห็นเป็นการสมควร ซึ่งในทางปฏิบัติ รัฐบาลไทยจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นเรื่องๆ โดยยึดหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่างตอบแทนหรือ หลักสันติไมตรีระหว่างประเทศ
- หลักการความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ต้องเป็นความผิดของกฎหมายสองประเทศ โดยมาตรา 4 กำหนดในตอนท้ายว่า แต่การกระทำผิดเช่นนี้ต้องเป็นความผิดซึ่งกฎหมายสยามกำหนด โทษจำคุกไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
- หลักการไม่ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน ซึ่ง มาตรา 5 กำหนดจะไม่ส่งตัวบุคคลใดข้ามแดน ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ซึ่งศาลของประเทศใดได้พิจารณาและพิพากษาให้ปล่อย หรือ ได้รับโทษในความผิดที่ร้องขอให้ส่งข้ามแดนแล้ว
- หลักการเรื่องการจับและคุมขังบุคคลที่ร้องขอไว้ชั่วคราว มาตรา 10 กำหนดถ้าเป็นการเร่งร้อน รัฐบาลต่างประเทศจะขอให้จับและคุมขังจำเลยไว้พลางก่อนก็ได้ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบ กระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้จับจำเลย หรือจะขอให้ศาลออกหมายจับก็ได้ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติระหว่างประเทศเช่นกันเพื่อป้องกันมิให้คนร้ายหลบหนีไปก่อน

- หลักการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้าและไม่ควรอนุญาตให้จำเลยมีประกัน ซึ่งมาตรา 11 กำหนดว่าเมื่อจำเลยได้แล้วต้องนำตัวขึ้นสู่ศาลโดยไม่ชักช้าเกินจำเป็น และในคดีเหล่านี้ศาลไม่ควรอนุญาตให้จำเลยมีประกัน
- หลักการไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกรณีความผิดที่ร้องขอเป็นความผิดอันมีลักษณะในทางกรณี โดยข้อยกเว้นนี้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง มาตรา 12(3) มาตรา 13(2) และ มาตรา 17 วรรคสอง(3) ซึ่งก็เป็นไปตามหลักปฏิบัติสากล
- หลักการให้อุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ได้เพียงศาลเดียวเท่านั้น โดย มาตรา 17 กำหนดให้อุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และเมื่อศาลอุทธรณ์ตัดสินแล้วให้เป็นอันถึงที่สุดทั้งในข้อเท็จจริง และ ข้อกฎหมายทั้งนี้ โดยหลักว่า คดีผู้ร้ายข้ามแดนเป็นเพียงศาลพิจารณาคำร้องขอว่าคดีมีมูลพอที่ส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนตามคำร้องขอ หรือ ไม่มีใช่เป็นการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีอาญาทั่วไปที่จะต้องพิสูจน์จนสิ้นสงสัย

2.2.8 หลักเกณฑ์สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551

- ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 (มาตรา 3)
- กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ว่าต้องเป็นความผิดอาญา ซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมายไทยกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา มีโทษประหารชีวิต หรือจำคุก หรือโทษจำกักเสรีภาพในรูปแบบอื่น ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป ไม่ว่าจะความผิดดังกล่าวจะถูกจัดหมวดหมู่เดียวกันหรือเรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันของทั้งสองประเทศหรือไม่ก็ตาม และรวมถึงความผิดอื่นๆ แม้มีโทษจำคุกหรือโทษจำกักเสรีภาพในรูปแบบอื่นน้อยกว่า 1 ปี หากเป็นความผิดเกี่ยวพันกันกับความผิดที่ให้มี การส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามคำร้องขอ (มาตรา 7)
- กำหนดเรื่องการเริ่มต้นการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ได้กำหนดให้คำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทยจัดส่งโดยตรงไปยังผู้ประสานงานกลาง(ซึ่งหมายถึงอัยการสูงสุด หรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย) ส่วนในกรณีอื่นให้ส่งผ่านวิถีทางการทูต(มาตรา 8)

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีเป็นความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ต้องไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายไทย หรือมิใช่ความผิดที่มีลักษณะทางการเมือง หรือเป็นความผิดทางทหาร และยังกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการปฏิบัติต่างตอบแทนในกรณีมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทยโดยให้ประเทศผู้ร้องขอแสดงโดยชัดแจ้งว่า จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศไทยในทำนองเดียวกัน เมื่อประเทศไทยร้องขอ (มาตรา 9 (1)(2)) และยังกำหนดหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นของความผิดที่มีลักษณะทางการเมือง ว่าความผิดใดไม่ถือว่าเป็นความผิดที่มีลักษณะทางการเมือง(มาตรา 9 วรรคสอง)
- กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการส่งบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดน โดยให้กระทำได้ในกรณีมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ร้องขอ กำหนดไว้หรือบุคคลนั้นยินยอมให้ส่งตัวข้ามแดน หรือเป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้เงื่อนไขต่างตอบแทนที่ประเทศไทยทำกับประเทศผู้ร้องขอ
- เพิ่มหลักเกณฑ์การขัง การควบคุมตัวบุคคล ซึ่งถูกร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน การใช้ดุลพินิจให้ปล่อยชั่วคราว และการดำเนินคดีทางศาล เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อไป (มาตรา 15 ถึง มาตรา 18)
- ถ้าศาลพิเคราะห์หลักฐานแล้ว เห็นว่ามีเหตุให้ศาลมีคำสั่งขังบุคคลนั้นไว้เพื่อส่งข้ามแดน (มาตรา 19)
- กำหนดหลักเกณฑ์ที่ศาลจะต้องพิจารณาก่อนที่จะมีคำสั่งขังบุคคลไว้เพื่อส่งข้ามแดนรวมทั้งแก้ไขระยะเวลาการอุทธรณ์คำสั่งศาล ให้ปล่อยชั่วคราว หรือขังบุคคล ซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน และกระบวนการปล่อยชั่วคราวในชั้นอุทธรณ์เพื่อให้ชัดเจนและสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา 15)
- เพิ่มอำนาจศาลขยายระยะเวลาขัง 90 วัน ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีเหตุอันควรที่จะเลื่อนการส่งตัวบุคคล ซึ่งศาลมีคำสั่งให้ขังเพื่อส่งข้ามแดน (มาตรา 20)
- กำหนดระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งให้ปล่อยหรือขังบุคคล เพื่อส่งข้ามแดนพนักงานอัยการหรือบุคคลนั้นต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (มาตรา 21)

- กำหนดระยะเวลาการส่งมอบตัวบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนแก่ประเทศผู้ร้องขอ โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุด หรือภายในกำหนดเวลาที่ศาลได้อนุญาตให้ขยายออกไป แล้วแต่กรณี (มาตรา 22)
- กำหนดผลของการที่ประเทศผู้ร้องขอมิได้ดำเนินการรับมอบตัวบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน ภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันควร หากต่อมาประเทศผู้ร้องขอดังกล่าวได้ร้องขอให้ส่งบุคคลนั้น ข้ามแดนในความคิดเดียวกันอีก ประเทศไทยมีอำนาจที่จะปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ทันที (มาตรา 23)
- ในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน กำลังถูกดำเนินคดีหรือรับโทษตามคำพิพากษาอยู่ในประเทศไทย ในคดีความผิดอื่นรัฐบาลไทยอาจดำเนินการได้ 3 ประการ คือ การส่งบุคคลดังกล่าวให้แก่ประเทศร้องขอ หรือเลื่อนการส่งบุคคล ดังกล่าว หรือส่งบุคคลดังกล่าวให้แก่ประเทศผู้ร้องขอชั่วคราว ฯลฯ (มาตรา 24)
- เพิ่มหลักเกณฑ์ให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่บุคคลที่ถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน ตามกฎหมายไทย กรณีที่ไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทราบ เพื่อดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายไทยต่อไป (มาตรา 25)
- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีมีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากต่างประเทศ ตั้งแต่ประเทศขึ้นไปร้องขอให้ส่งบุคคลเดียวกันข้ามแดน เพื่อให้รัฐบาลไทยหรือผู้ประสานงานกลางใช้ดุลพินิจในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ในกรณีที่มีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากต่างประเทศ ตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป (มาตรา 26)
- กรณีที่จับบุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน ไว้ได้แล้ว และบุคคลนั้นยินยอมให้ส่งข้ามแดน ให้แสดงความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด แล้วให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ตรวจสอบความยินยอม หากเป็นการยินยอมโดยสมัครใจให้ศาลมีคำสั่งขังบุคคลนั้นไว้เพื่อส่งข้ามแดนต่อไป (มาตรา 27, 28)

- กรณีที่ประเทศไทยร้องขอให้ส่งตัวบุคคลข้ามแดน โดยหากความผิดอันเป็นมูลเหตุ ที่ขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ต้องระวางโทษถึงประหารชีวิต ตามกฎหมายไทยแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ หากรัฐบาลไทยต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตก็ให้ดำเนินการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวต่อไป (มาตรา 29)
- กำหนดให้พนักงานอัยการ หรือ หน่วยงานที่ประสงค์จะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนมายังประเทศไทยเป็นผู้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง กรณีที่ผู้ประสานงานกลางวินิจฉัยว่าสมควรที่จะจัดทำคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ผู้ประสานงานกลางส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป (มาตรา 30)
- สอบปากคำพยานบุคคลออกคำสั่งเรียกบุคคลมาให้การ หรือการแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยให้คำสั่งของพนักงานอัยการถือเป็นคำสั่งบังคับตามประมวลกฎหมาย (มาตรา 31)
- นอกจากนั้น ยังมีบทเฉพาะกาลถึงบรรดาคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 จนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ (มาตรา 33) (คู่มือการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน สำนักงานต่างประเทศสำนักงานอัยการสูงสุด)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สัมพันธ์ สารชนะ (2552) ได้เสนอบทความทางวิชาการ เรื่องการดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยศึกษาหลักการ ปัญหา และ ข้อขัดข้องความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาในส่วนของ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐผู้ร้องขอกับรัฐผู้รับคำขอ แต่ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาว่าจะให้มีการพิจารณาว่าจะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่ นั้น เป็นอำนาจหรือสิทธิเด็ดขาดของรัฐผู้รับคำร้องขอแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งในแต่ละประเทศ หรือกลไกภายในรัฐผู้รับคำร้องขอนั้น อาจจะมีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการตัดสินใจชี้ขาดว่าจะให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากรัฐอื่นเป็นผู้ร้องขอ โดยวิธีทางทูต

หรือโดยผ่านผู้ประสานงานกลางก็จะมีการส่งคำร้องขอให้พนักงานอัยการ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้นำคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นสู่ศาล โดยระหว่างนั้นอาจมีการขอให้ออกหมายจับหรือขอให้ขังหรือขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว และเมื่อยื่นคำร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว ก็ต้องมีการสืบพยานทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยพิจารณานำหลักการเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ได้กล่าวมาทั้งหลายข้างต้นแล้วมาเป็นแนวปฏิบัติ (นายสัมพันธ์ สารระชนะ บทความวิชาการ เรื่อง การดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน: ศึกษาหลักการปัญหา และข้อขัดข้อง หลักสูตรนักบริหารงาน ยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 5 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด)

ตะวัน พึ่งพุทธานุรักษ์ (2546) ได้ศึกษาปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ ตะวัน พึ่งพุทธารักษ์ (2546) ได้ศึกษาปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีอาชญากรรม คอมพิวเตอร์

โดยเป็นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการไม่สามารถปรับใช้หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาพบว่า อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่เกิดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้อาชญากรรมเช่นว่านี้มีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ต้องแก้ไขกฎหมายภายในของตนให้รองรับอาชญากรรมเช่นว่านี้ ในปัจจุบัน กฎหมายภายในเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของประเทศต่างๆ มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งทำให้รัฐไม่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันได้ตามหลักความผิดอาญาของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าความตกลงระหว่างประเทศและกฎหมายภายในว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของประเทศส่วนมากในปัจจุบันก็ไม่สามารถพัฒนาให้ทันกับสภาพและลักษณะของอาชญากรรมดังกล่าวนี้ได้ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ผู้เขียนได้เสนอกลไกการแก้ไขปัญหาคือสำคัญ โดยการที่ประเทศทั้งหลายจะได้ทำความตกลงซึ่งกันและกัน เพื่อกำหนดลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้สนองรับกับความตกลงดังกล่าว เพื่อให้การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่าปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนถ้ามีการนำการจัดการความรู้ไปใช้ จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการค้นคว้าองค์ความรู้ เกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ กฎหมายภายใน

ของประเทศของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศไทย ดุองค์ประกอบความผิด ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และการรวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องในคดี รู้อัตราโทษขั้นต่ำว่าเข้าเงื่อนไขการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่อย่าง นิลิต ตะวัน พึ่งพุทธธารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ สุผานิต เกิดสมเกียรติ อ. นันทชัย เพียรสนองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย ระดับปริญญา วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นิติศาสตร์ (นิติศาสตร์) ปีที่จบการศึกษา 2546

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved